

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ήμα
δειξη πώς δε φοβάται την
αλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
αικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ε΄

ΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 30 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΗ 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 276

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΔΙΚΟΣ.— Πάντα πρὸς τὰ πίσω.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.— Ἀπὸ παλιὰ σεργιάρικ.
κόσμος.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.— Οἱ Ἄλυσίδες (συνέχεια).
ΚΡΙΣΝΑΣ.— Ἡ Κατάρρα (Δήγημα).
ΒΑΣ. Δ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ.— Τὰ Χριστούγεννα.
ARY RENÉ D-YVERMONT.— Τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη.
ΧΥΔΑ-Γ-ΣΤΗΣ.— Οἱ Ἐπιμενίδηδες.
Θ. ΡΟΥΝΗΣ.— Ὁ Παναγιώτου.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γιάννης Περγιαλίτης, Ἄλκιος, Κώστας
Κάμει.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Ο, ΤΙ ΘΕΛΕ-
ΤΕ. — Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

ΠΑΝΤΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩ

Ὅταν ὁ Πάλλης θέλησε νὰ ἐξανθρωπίσῃ τὸν ἑλ-
ληνικὸ λαὸ, μεταφράζοντας τὸ Εὐαγγέλιο στὴ γλῶσ-
σα του, καὶ ἡ Ἀθήνα ἐπαναστάτησε, θυμούμαι, ἔ-
τυχε νὰ βρεθῆ στὸν κύκλο πού μιλούσαμε ἕνας ξέ-
νος. Ὅλοι μὲς ἀγανακτούσαμε μὲ τὴν κυβέρνησι,
φωναζάμε πὼς δὲ χτυπᾷ τὴν ταραχὴν, δὲν πνίγει τὴν
ἐπαναστάτη σὲ αἷμα. Μόνον ὁ ξένος δὲν πρόσχε
στὴς φωνές μας. Ἐκεῖνο πού τὸν ζάφνιζε, πού δὲν
τὸ χωροῦσε δὲ νῦν του εἶταν πὼς μπορούσαν νῦναι ἑ-
πικεφαλῆς τοῦ κινήματος οἱ φοιτηταί. Τὸ πὼς τὸ
κράτος δὲν ἐπέβαλε τὴ θέλησὶ του, δὲν τοῦ ἔκανε
μεγάλῃ ἐντύπωση. Καὶ ὁ ξένος αὐτός δὲν ἀνῆκε σὲ
κανένα κράτος φόρο κι ἀδύνατο· εἶταν ὑπήκοος ἐ-
νὸς κράτους, πού ἔχει μοναχά μὲ πορὲ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴ
θέλησὶ του, μὰ ἡ δύναμὶ του, ὁ ὀργανισμὸς του εἶ-
ναι τίτιος, ὡστε νὰ αποκλείῃ ἀκόμα καὶ τὴν ἰδέα τῆς
ἀντίστασης σ' αὐτό, κράτους πού πρῶτος νόμος του
εἶναι ἡ θέληση καὶ τὸ συμφέρον ἐκείνων πού τὸ κυ-
βερῶν, τὸ δίκιο τοῦ ἰσχυρότερου, κράτους πού ἰδρύ-
θη κ' ἐθεάσθη ἀνεκάθε σὲ μίαν κινική φιλοσοφίαν κυ-
ρίων καὶ δούλων, γεννημένη κάτω ἀπ' τὴν δεσποτικὴ
ἐπιρροή του, τοῦ κράτους πού τὴν ὥρ' αὐτὴ κλείνει
ἀδιάντροπα τὴν πόρτα τῆς δικαιοσύνης στὴ δημοσιό-
τητα, γιὰ νὰ ξεπλύνῃ φαινομενικὰ ἕλερες καὶ βυθ-
μοῦ ἐσχίστου διαφθορὰ τῆς τάξης πού τὸ κυβερνᾷ.

Μὰ ἂν τὰ κράτη τὰ κυβερνᾷ πάντα ἕνα πνεῦμα,
ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἐμπνέει καὶ τοὺς λαούς, τὴς τάξεις,
πού ἀπαρτίζουν τοὺς δυναστευόμενους, τοὺς κυβερ-
νώμενους, ἐν' ἄλλο πνεῦμα ἀντίδρασης κατὰ τῆς δυ-
ναστείας, ἀπολυτρωτικὸ καὶ φιλελεύθερο, τὸ πνεῦμα
τῆς προόδου, πού σώζει ἀπὸ τὴ στασιμότητα τὰ ἔ-
θνη. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα κινῶσε καὶ τὸν Πρῶσο συνο-
μιλητὴ μας νὰ μὴ βλέπῃ στὴν ἐπανάστασι τοῦ φοι-
τητοῦ ὡς κύριον θλιβερό σημάδι γιὰ τὸ ἔθνος μας
τὴν ἀδυναμία τοῦ κράτους, ἀλλὰ τόπιθοδρομικὸ
πνεῦμα τῆς νιότης, ἀνταρξζόμενης γιὰ ἕνα ζήτημα

πού ἡ ζωτικότητα τοῦ βρίσκονταν ἀκριβῶς στὸν ἄλ-
λο πόλο τοῦ κινήματός τῆς.

Χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε καὶ οἱ φοιτηταί ἀν-
ταρξζονται τῶρα πάλι. Ὁχυρώνεται πάλι τὸ φλο-
γερό καμίνι, φρουραρχοὶ κ' ὑποφρουραρχοὶ διορίζονται
κ' ἡ συνηθισμένη παράστασι ξαναπαίξεται. Μὰ εἴτε
ἡ κωμωδία ξεθύμανε, ξανόστισε ἀπὸ τὴς συχνῆς ἐ-
παναλήψεις, εἴτε τὸ κράτος ἐδυναμώσε ὡστε νὰ τὴν
κόψῃ πρὶν τελειώσῃ τραγικὰ, ὅπως ἄλλοτε, στρώ-
νοντας λίγα πτώματα στοὺς δρόμους — αὐτὸ εἶν' ἑ-
διάφορο. Τὸ πνεῦμα πού ὑποκίνησε τοὺς φοιτηταί
καὶ τότε καὶ σήμερ εἶναι τὸ αὐτό: ἡ ὀπισθοδρομι-
κότητ' αὐτὸ πνεῦμα, μὲ τὸ ὁποῖο κοινωνία καὶ τύπος
ἐκρινε τὴν ἀνταρξζα, τὸ ἴδιο πάντα: ἡ ἀδυναμία τῆς
ἐπιβολῆς τῆς δύναμης τοῦ κράτους. Μπορεῖ νὰ πῆ
κανεὶς πὼς πάθαμε κρατομανίαν. Βγαίνει σὲ φόρο
ἕνας βαγαπόντες, πού ἐκμεταλλεύεται τὴν τάχα σχέ-
σι του μὲ τὸν Πρωθυπουργό, αἰτία: ἡ ἔλλειψη δυ-
νατοῦ κράτους· ζητᾷ μίαν πόλιν σιδηρόδρομο μὲ δια-
δηλώσεις, διαμαρτύρουνται οἱ δικηγόροι γιὰ τὴν κα-
κὴ κατάστασι τῶν δικαστικῶν χιτριῶν, φοβερίζουν
ἀπεργία: διαλύεται τὸ κράτος! Ἀπεργοῦν ἐργάτες
πού ληστεύονται ἀπὸ τοὺς ἐργοδότες: Ὁ εἰσαγγε-
λέας τί κάθεται; Δὲν ὑπάρχουν νόμοι, Κράτος; Χτυ-
πᾷ ἕνας μάγκας τὸ κουδοῦνι τῆς πόρτας ἐνὸς ἀστοῦ
καὶ τοῦ χαλᾷ τὴν ἡσυχία, ἀφορμὴ ἀτὰ συνταγματι-
κὰ δικαιώματα τοῦ Ἑλληνοσ! Χίλιες τίτιες περι-
στάσεις μπορούσαν νὰ ἀραδιαστοῦν. Κάθε ἔκτροπο ἡ
διατάραξι τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας ἐξηγεῖται μὲ
τὸν ἴδιο λόγο. Τὸ κράτος, τὸ σύνταγμα, οἱ ἐλευθε-
ρίες. Αὐτές εἶναι οἱ ρίζες τῶν κακῶν, ἡ ἀφορμὴ τὸ
πὼς δὲ λειτουργοῦν οἱ νόμοι. Τὸ νόμο, τὸν περιορι-
σμὸ, τὴν ὑποδούλωσι σὲ μίαν ἀφαιρεμένη ἰδέαν κρά-
τους ἀδράζει κάθε εὐκαλῆ κριτικὴ τῶν φαινομένων.
«Πρόνθο», κνοῦτο νοσταλγεῖ, μεσαιωνικὸ δεσποτι-
σμὸ λαχταρεῖ, θαρρεῖς τὸ πνεῦμα τοῦ νεοἙλληνα.
Αὐτὰ θὰ τοῦ φέρουν τὴν κλονισμένη τάξιν, αὐτὰ θὰ
κουρδίσουν τὴν ξεχαρβαλισμένη Κυβέρνησι καὶ μη-
χανή, θὰ κάμουν τὸν πολίτη νὰ αἰσθανθῆ τὰ χρέη
του πρὸς τὸ κράτος καὶ τὴν κοινωνία. Ὁ βούρδουλας
θὰ κάμῃ τὸ μάγκαν νὰ μὴ ἐνοχλῆ τὸν ἀστό, τὸ λω-
ποδύτη νὰ μὴ κλέβῃ τὰ ρούχα τοῦ λογίου, ὁ σε-
βασμὸς σὲ νόμο, πού εἶναι λειτουργοῖ του, θὰ κάμῃ
τοὺς δικηγόρους νὰ μὴ φοβερίζουν ἀπεργίες, τοὺς ἐρ-
γάτες νὰ ὑπατάζονται σὲ ἔλεος τῶν ἀφεντῶν τους
τοὺς σπαρτιάτες νὰ μὴ ζητοῦν τὸ δίκιο τους μὲ κά-
θε τρόπο. Ἡ νομιμοφροσύνη ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσῃ καὶ
τοὺς φοιτηταί νὰ μὴ σηκωθοῦν κατὰ τῆς σουηδικῆς
γυμναστικῆς, αὐτὴ καὶ τὸν κ. Λεβίδην νὰ μὴ τοὺς
ἐνθαρρύνῃ στὴν παρανομία.

Ἡ κριτικὴ αὐτὴ φαντάζεται πὼς μόνον παρὰ

γοντες μίαν δμάλωτην κοινωνικῆς λειτουργίας εἰς
ναὶ ὁ νόμος, τὸ κράτος καὶ ἡ νομιμοφροσύνη τοῦ πο-
λίτη· αὐτὰ μὲρρωσαν λαούς κ' ἕκαμαν μεγάλα καὶ
πολιτισμένα κράτη. Πὼς τὰ πῖο πολλὰ ἔκτροπα, πού
παρουσιάζονται καὶ στὴ δικὴ μας κοινωνία, εἶναι
κοινὰ καὶ συνηθισμένα παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν κοινο-
νίες ἀνθρώπων, πὼς ἡ ἐξομάλωσι καὶ ἰσορροπία τους
σκοντάβει σὲ ἀντιθέσεις ζωτικῶν συμφερόντων, πού
δὲν τὰ ἐξομάλυνε εὐκολὰ κανένας νόμος, πὼς τὸ δυ-
νατοκράτος εἶναι μίαν ἱστορικὴν κατηγορίαν, συναγό-
μενο τῆς σχέσης τῶν τάξεων ἀναμεταξύ τους σὲ
μίαν κοινωνίαν, αὐτὰ ἡ εὐκαλῆ κριτικὴ οὔτε τὰ
συλλογίζεται. Δίκαια τάξεων κ' ἔκτροπα ἀτό-
μων συγχύζονται σὲ πνεῦμα τῆς, κράτος μονάχα
κοπανᾷ, τάξιν καὶ κοινωνικὴ ἀρμονία γυρᾷ, χωρὶς
νὰ τῆς περνᾷ ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς σ' αὐτὰ, στὴν τάξιν
καὶ στὸν ἐκπολιτισμὸ χρειάζεται περισσότερο ἀπὸ κά-
θε θέλησι καὶ δύναμη κυβερνητῶν καὶ κάποιον πνεῦ-
μα προοδευτικὸ αὐτῆς τῆς κοινωνίας.

Ἡ κυβέρνησι ἐξευτελίστηκε ἐρχόμενη σὲ δια-
πραγματεύσεις μὲ τοὺς φοιτηταί, δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπο-
χωρήσῃ σὲ καμμιὰ ἀπαίτησὶ τους! Αὐτοῦ εἶν' ὅλο
τὸ κακὸ αὐτὸ εἶναι τὸ πῖο σπουδαῖο, τὸ κύριον: Τὸ
κράτος νὰ δειξῇ τὴν δύναμὶ του, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέ-
λησὶ του. Τὸ ἰδανικὸ μας εἶναι νευρόσπαστα διοι-
κούμεν' ἀπ' αὐτὸ τὸ κράτος. Ὅτι θέλῃ αὐτό, ὁ πο-
λίτης νὰ μὴ ἔχῃ καμμιὰ γνώμη. Τὸ κατορθώνουμε
αὐτό, πᾶσι τὸ ἔθνος πρῶτα. Ἐχουν ἄλλη γνώμη οἱ
φοιτηταί ἀπὸ τὴν κυβέρνησι, αὐτὸ εἶναι τὸ σφάλμα
τους· ἐπικροτεῖ τὸ κίνημά τους δὲ κ. Λεβίδης, τους
ὑπερθεματίζει στὴν ὑποστήριξι τῶν Πατριῶν, χαρ-
χτηρίζοντας ξενόπρεπην ἀνάξιν γιὰ Ἑλληνας τὴν σουη-
δικὴν γυμναστικὴν, τὸ ἐγκλημα τοῦ εἶναι μόνον τὸ ὅτι
ἐπιδοκίμασε μίαν ἀνταρξζα νῶν κατὰ τῆς θέλησης
τοῦ κράτους. Ἐξεγείρεται ἡ βουλή ἐναντίον τοῦ
Προέδρου τῆς, δικαιολογεῖται τοῦτος πὼς τὴν ὥρην,
πού κήρυττε τὰ πάτρια στοὺς φοιτηταί, ἀδὲν ἐγνώ-
ριζε τὰ τελεσθέντα ἐν τῷ γυμναστηρίῳ. τὸ πρᾶγμα
διορθώθηκε καὶ μίαν ἐφημερίδα εὐχαριστεῖται μὲ τὴν
πρόδο στὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Λεβίδην. Οἱ νόμοι σώ-
ζονται. Κριτήριον παντοῦ ἡ φύλαξι τοῦ νόμου κ' ἡ
ὑποταγὴ σ' αὐτόν. Οἱ τύποι πάντα, τὸ φάντασμα,
ἡ ἀφαιρεμένη ἰδέα. Ἀνατρέψτε γιὰ μίαν στιγμὴν τοὺς
ἄρους, φανταστῆτε τοὺς φοιτηταί νὰ ἐπαναστατοῦν,
ζητῶντας τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ζωντανῆς γλώσσας στὴν
ἐκπαιδευσὶν μας, νάνταρξζονται, ἀπαιτῶντας ἀπ'
τὸ κράτος νὰ συμπληρῶν τὴς ἀδειες καθηγητικῆς ἐ-
δρας, στοχαστῆτε ἕναν πρόεδρον βουλῆς ξεσπαθῶν-
τα γιὰ τὸ δίκιο τους κ' ἔχετε μπρὸς σας καθαρὸ τὸ
γνώμονα κάθε κινήματος μὲ τὴν ψυχολογία αὐτῆς τῆς
ἐπιβολῆς τῆς θέλησης τοῦ κράτους.